

2. Indien aannemelijk is, dat de inkomsten van 1941 aanmerkelijk lager zullen zijn dan die van 1940, kan de voorloopige aanslag naar dat lager inkomen worden opgelegd.

3. In mindering van den voorloopigen aanslag 1941 wordt gebracht 1/3 van den aanslag voor het belastingjaar 1940/41, die nog geheven werd onder vigueur der oude wet op de I.B. 1914.

4. Tegen den voorloopigen aanslag kan niet worden opgekomen.

Wij vertrouwen door het aangeven van bovenstaande grondlijnen het beeld onzer nieuwe inkomstenbelasting voldoende duidelijk te hebben geschetst.

DE ONTWIKKELING VAN HET NEDERLANDSCH-DUITSCH-BETALINGSVERKEER (Slot) ¹⁾

door Drs E. E. Harmsen en Drs L. Vrind

IV. Geblokkeerde Markenbelasting.

Tegelijk met de verzachtende bepalingen, die in het Nederlandsch—Duitsch belastingverkeer werden aangebracht, trad op 1 November 1940 in werking het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1940.

De geblokkeerde markenbelasting werd geheven van de tegenwaarde, verkregen bij vervreemding of delging van beleggingen of vorderingen, voor zoover deze op 1 November 1940 eigendom waren van Nederlandsche ingezetenen, uit het Deutsche Rijk naar Nederland. Zij werd geheven door inhouding bij uitbetaling.

Onder beleggingen en vorderingen verstaat het Besluit:

1. in het Deutsche Rijk gelegen onroerende goederen of op zulke goederen gevestigde rechten;

2. aandeelen en andere deelnemingen in, alsmede rechten op een aandeel in de winst van ondernemingen, die in het Deutsche Rijk gevestigd zijn;

3. al dan niet door effecten vertegenwoordigde schuldvorderingen op Deutsche publiekrechtelijke lichamen dan wel op particuliere personen en lichamen, die in het Deutsche Rijk wonen, gewoonlijk verblijven of gevestigd zijn;

4. andere zaken, door den Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën gelijkgesteld met onder 1 tot en met 3 genoemde zaken, zulks in overeenstemming met de Deutsche regelingen betreffende het overmaken van kapitalen.

Onder beleggingen en vorderingen in den zin van het Besluit zijn niet begrepen:

1. zaken, welke het eigendom zijn van personen en lichamen, die in Deutschland wonen, gewoonlijk verblijven of gevestigd zijn;

3. de Dawes- en Young leeningen en obligaties ten laste van de voormalige republiek Oostenrijk;

3. de „Answanderer-Sperrmarken“;

4. andere zaken, die door den Secretaris Generaal van het Departement van Financiën met die, genoemd onder 2 en 3 gelijkgesteld zijn. Zulke zijn: obligatie's ten laste van de voormalige Tsjecho-Slowaaksche republiek en obligatie's ten laste van de voormalige vrije stad Danzig.

¹⁾ I In de Juni-aflevering 1941, blz. 215 ev.; II in de Juli-aflevering, blz. 243 ev.

Het was verboden de tegenwaarde van beleggingen en vorderingen op andere wijze te ontvangen, dan door bemiddeling van de door den Secretaris Generaal van het Departement van Financiën aangewezen instelling of kantoor. Als zoodanig werd aangewezen het Nederlandsche Clearing-instituut.

Van dit verbod kon door het Clearinginstituut, op door haar te stellen voorwaarden, ontheffing verleend worden. Verder gold dit verbod niet, indien de tegenwaarde genoten werd in den vorm van schuldbevrijding jegens een niet-ingezetene in den zin van de Deviezenverordening 1940. In dit geval moest de schuldeischer of gewezen schuldeischer binnen 14 dagen aangifte doen bij den Inspecteur der geblokkeerde markenbelasting te 's Gravenhage.

De belasting die bij uitbetaling werd ingehouden bedroeg 70 % indien het overmaken plaats vindt voor 1 Jan. 1942.

60 %	indien het overmaken plaats vindt gedurende	1942
40 %	„ „ „ „ „ „ „	1943
20 %	„ „ „ „ „ „ „	1944

De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën kan kwijtschelding van de belasting verleen, wanneer aannemelijk werd gemaakt dat de belegging of vordering tegen een hogere waarde gekocht werd dan na inhouding van de belasting volgens het bovenstaande tarief over zou blijven, mits de economische toestand van den belastingschuldige een tegemoetkoming billijk maakte.

De kwijtschelding kon nooit meer bedragen dan het verschil tusschen verkrijgingsprijs en het bedrag dat zou overblijven na inhouding van de belasting.

Deze regeling gold niet voor de vorderingen vallende onder de Duitse credietovereenkomst 1939 en de op 29 Juni 1940 te 's Gravenhage gesloten Nederlandsch-Duitse overeenkomst betreffende de Duitse-Credietovereenkomst 1940. Dit zijn de zg. Stillhaltevorderingen (Eerste beschikking van den Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën van 1 Nov. 1940).

Deze transferbelasting had ten doel, het maken van onrechtmatige winsten, voortvloeiende uit vervreemding of aflossing van belegging in Duitschland onmogelijk te maken.

De handel in Duitse beleggingen en vorderingen tusschen ingezetenen onderling gaf geen aanleiding tot de heffing van de geblokkeerde-markenbelasting. De voorwaardelijke belastingschuld bleef verbonden aan het overgegane.

In verband hiermede werd ingevoerd de bepaling, dat de handel in Duitse effecten zou geschieden onder voorwaarde, dat de koper den verkoper zou vrijwaren voor de financiële gevolgen, welke voor den verkoper konden ontstaan, door een hem eventueel op te leggen aanslag, op grond van het geblokkeerde markenbelasting-besluit 1940.

Deze bepaling bracht den handel in Duitse fondsen practisch tot stilstand.

Ook was geen belasting verschuldigd bij overgang van den eigendom van een vordering of belegging aan een niet-ingezetene, indien in verband hiermede geen overmaking van de tegenwaarde plaats vond.

Indien dit geval zich voordeed, ging de belastingschuld over op de belegging, die voor de overgegane in de plaats is getreden.

Verder kon het beschikken over de tegenwaarde van beleggingen en vorderingen belastingvrij geschieden voor de volgende doeleinden:

1°. Betaling van kosten, welke rechtstreeks verband houden met het beheer van beleggingen en vorderingen of met den verkoop en verkrijging van zoodanige beleggingen (provisie's en andere kosten, onderhoudskosten van onroerende goederen, hypotheekrenten, grondbelasting en dergelijke);

2°. betaling van door ingezetene verschuldigde belastingen naar inkomen en vermogen;

3°. Reis- en verblijfkosten van ingezetenen;

4°. Ten laste van ingezetenen komende kosten van levensonderhoud, studiegelden, ondersteuning en dergelijke van in Duitschland vertoevende personen, zoomede geschenken.

Voor de hierbovenbedoelde betalingen heeft het Nederlandsch clearinginstituut ontheffing verleend van de verplichting tot storting in de clearing. Voor deze betalingen kan dus gebruik gemaakt worden van gekochte Inland-marken. Voor andere betalingen dan de hierboven onder 1 tot 4 genoemde, bleef storting in de clearing vereischt, tenzij het Nederlandsch Clearinginstituut ontheffing verleende. Werd deze verleend, dan was het gebruik van beleggingen en vorderingen toegestaan. Dit gebruik gaf dan echter wel aanleiding tot het heffen van belasting.

Hierboven werd medegedeeld, dat eenige soorten van Effecten-, en de Auswanderer-Sperrmarken niet gerekend werden, tot beleggingen en vorderingen in den zin van het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1940. Voor deze fondsen en vorderingen golden ook niet de wijzigingen, die met ingang van 1 November 1940 in het Nederlandsch-Duitsche betalingsverkeer werden aangebracht. Voor Auswanderer-Sperrmarken is echter een afzonderlijke regeling tot stand gekomen, die het in vele gevallen mogelijk maakte, de in Duitschland aangehouden saldi naar Nederland over te maken. Voor toepassing van het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1940 werden deze tegoeden, waarvoor overmaking mogelijk is geworden, niet langer beschouwd als Auswanderer-Sperrmarken. Overmaking hiervan gaf dus aanleiding tot belastingheffing.

Het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1940 is van kracht gebleven tot 1 April 1941. Op dezen datum werd het vervangen door het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1941.

Dit besluit bracht belangrijke wijzigingen in de heffing van de Geblokkeerde Markenbelasting.

Na 1 April 1941 is de belasting slechts éénmaal verschuldigd en wel op het oogenblik, dat de eigenaar van een Duitsche belegging of vordering, die op 1 November 1940 in Nederlandsch bezit was, als zoodanig terugtreedt.

Onder „terugtreeden" verstaat het Besluit: iedere handeling, welke ertoe leidt, dat ten aanzien van den persoon van den eigenaar, bezitter of schuldeischer, aan de belegging of vordering het karakter van Duitsche belegging of vordering wordt ontnomen (art. 1 lid 2).

Hieronder valt het verkoopen, zoowel aan ingezetenen als aan niet-ingezetenen, het bezwaren, het executeeren of het onteigenen, indien de tegenwaarde of schadeloosstelling in Nederland wordt uitbetaald, of naar Nederland wordt overgebracht. Ook het gebruik van Duitsche beleggingen en vorderingen of de tegenwaarde hiervan voor het aankooopen van zaken, die niet het karakter van Duitsche beleggingen of vorderingen hebben, is aan de belasting onderworpen.

Als terugtreden wordt niet beschouwd: het verruilen van de eene Duitse belegging of vordering tegen een andere en de rechtsovergang bij overlijden, schenking etc. tenzij overbrenging naar Nederland plaats vindt.

Treedt verandering in van eigenaar, bezitter of schuldeischer zonder dat belastingplicht ontstaat, dan blijft de voorwaardelijke belasting-schuld aan de belegging verbonden. Betreft de verandering de schuldenaar, dan gaat de voorwaardelijke belastingschuld over op de nieuwe belegging of vordering, die voor de oude in de plaats is getreden.

Is de belasting eenmaal geheven, dan zijn andere handelingen met deze beleggingen vrij van de belasting.

Art. 2 van het Besluit geeft de omschrijving van hetgeen beschouwd wordt als Duitse belegging of vordering. Het zijn de geblokkeerde vorderingen, in den zin van de Duitse Deviezenwetgeving, op schuldenaren die wonen of gevestigd zijn in het Duitse Rijk, in den Elzas, in Lotharingen en in Luxemburg; effecten, uitgegeven door natuurlijke of rechtspersonen, die in bovengenoemde gebieden wonen of gevestigd zijn; andere rechten, voor zoover daaruit voortvloeiende aanspraken geldend gemaakt kunnen worden tegen personen, die in genoemde landen wonen of gevestigd zijn, en onroerende goederen in deze gebieden gelegen.

Daarnaast geeft art. 2 de uitzonderingen. Als Duitse belegging of vordering worden niet beschouwd: credieten, die na bepaalde data in deviezen of vrije Rijksmarken verleend werden, andere beleggingen verkregen met middelen, afkomstig van terugbetaling of aflossing van zoodanige credieten; vorderingen wegens levering van goederen of wegens het verrichten van diensten na 15 Juli 1931 ontstaan; bepaalde vorderingen in verband met overeenkomsten van verzekering; opbrengsten van Duitse beleggingen of vorderingen en pensioen- en renteuitkeeringen; vorderingen vallende onder de Stillhalte-overeenkomsten 1939 en 1940; regelmatige aflossingen indien de verplichting tot betaling daarvan vóór 1 Mei 1940 is aangegaan en de jaarlijksche aflossingsbedragen niet grooter zijn dan 5 % van de hoofdsom, en aanspraken waarvoor scheepshypotheek werd verleend.

De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën kan verdere uitzonderingen toestaan.

Opgemerkt wordt tenslotte nog, dat de Dawes- en Youngleeningen weliswaar niet meer bij de uitzonderingen zijn gerekend, maar dat toch, volgens een officieele mededeeling van 7 Juni 1941, ter zake van transacties in deze fondsen, de belasting niet verschuldigd zal zijn.

De belasting bedraagt:

60 % indien het terugtreden plaats vindt vóór of op 31 Dec. 1941.

40 % indien het terugtreden plaats vindt in het jaar 1942.

20 % indien het terugtreden plaats vindt in het jaar 1943.

De belasting wordt geheven over de waarde, welke is verkregen door de handeling, welke de belastingschuld deed ontstaan, en is verschuldigd door den eigenaar op het tijdstip, waarop deze handeling werd verricht.

De Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën kan de belasting geheel of ten deele kwijtschelden of teruggeven wanneer de belasting in verband met de bijzondere omstandigheden van het geval onbillijk zou zijn.

Een ieder, die 1 November 1940 eigenaar was van Duitse beleggingen, moet op 1 Mei van de jaren 1942 tot en met 1944 aan den Inspecteur van de geblokkeerde marktenbelasting een opgave verstrekken van

den stand van deze beleggingen en vorderingen op den 31sten December van het daaraan voorafgaande jaar en van de in het afgelopen kalenderjaar ingetreden wijzigingen.

De eerste opgave van het in Duitschland geblokkeerde vermogen, heeft men voor 15 Maart 1941 moeten doen bij den Inspecteur der Geblokkeerde merkenbelasting.

Genoemde Inspecteur geeft op verzoek schriftelijke inlichtingen omtrent de vraag of en tot welk bedrag een bepaalde handeling belasting-schuld doet ontstaan. De Inspecteur heeft het recht alle stukken en opgaven te verlangen, die voor het beantwoorden van de gestelde vraag van belang kunnen zijn. De gegeven inlichtingen zijn bindend voor den lateren aanslag.

Tenslotte nog een enkel woord over de gevolgen, welke de overgang van den eersten naar den tweeden vorm der Geblokkeerde Markenbelasting gehad heeft voor den handel in Deutsche fondsen hier te lande. Hierboven werd reeds geconstateerd, dat de in November 1940 aan den kooper dezer fondsen opgelegde vrijwaringsclausule, den handel volkomen heeft lamgelegd. Het ontbrak niet aan pogingen van de zijde van belanghebbenden bij den handel, om door het stellen van bepaalde condities (bijv. een garantie, dat gekochte fondsen niet naar Duitschland zouden gaan) toch transacties mogelijk te maken. Het bezwaar was echter, dat dergelijke particuliere condities geen algemeenen handel, en dus geen officieele koersnoteering kunnen bewerkstelligen.

De autoriteiten hebben toen echter door een aankondiging op 25 Maart 1941, vanaf dien datum tot 1 April j.l. (datum van afkondiging van het Geblokkeerde Markenbelastingbesluit 1941), dus voor een zeer korte overgangsperiode den handel in Deutsche fondsen weer opengesteld, en wel op deze voorwaarden: De belasting à 70 % is alleen verschuldigd door dengene, die rechtstreeks naar Duitschland verkoopt. In alle andere gevallen is de handel belastingvrij. De vrijwaringsclausule had in dit verband geen zin meer, en kon dan ook vervallen.

Van deze mogelijkheid tot handel drijven is druk gebruik gemaakt. Vanaf 1 April 1941 staat de handel echter weer stil, daar nu belasting betaald moet worden bij den eersten verkoop van Deutsche fondsen.

V. *Fiscale gevolgen van de wijzigingen in het Nederlandsch-Duitsche betalingsverkeer.*

Hoewel op het oogenblik, dat dit gedeelte van onze beschouwingen geschreven wordt, nog niet bekend is, op welke wijze de nieuwe inkomstenbelasting zal werken, zijn wij van meening, dat toch enkele algemeene richtlijnen aangegeven kunnen worden. Voor zoover het inkomen of de winst berekend moet worden over 1940, hebben wij tot 1 November te maken met de regeling van het Nederlandsch-Duitsche transferprotocol. Na dien datum was het mogelijk de volle opbrengst van Duit-sche beleggingen en vorderingen over te maken door middel van de Nederlandsch-Duitsche clearing. Voor effecten kan de genoten opbrengst dus verschillen in verband met de vervaldagen van de coupons. Vallen van een obligatie beide vervaldagen vóór 1 November 1940, dan worden beide coupons afgerekend via de transferregeling. De opbrengst zal dan in de meeste gevallen bedragen 3 % in contanten en 1½ % in Holland-marken .

Hoe nu de Hollandmarken te taxeeren? Hierboven werd reeds medegedeeld, dat na 1 November 1940 de koers van de Hollandmarken voor de couponbelasting gesteld werd op f 0.48, terwijl deze voordien f 0.25 bedroeg. In verband met het feit, dat reeds vrij spoedig na Mei 1940 een sterke koersstijging van de verschillende soorten van geblokkeerde marken optrad, achten wij het niet juist, voor de omrekening van de Hollandmarken de koers aan te nemen die voor Mei 1940 veelal gebruikt werd, nl. 1 RM = f 0.25. Naar onze meening dient een hogere omrekeningskoers genomen te worden.

Voor de coupons en andere opbrengsten van Duitse beleggingen en vorderingen, die na 1 November 1940 betaalbaar gesteld zijn, is de opbrengstberekening uiterst eenvoudig, daar het volle bedrag via de clearing betaald is.

Hoe echter te handelen met de waardeering van Duitse beleggingen en vorderingen voor vermogensbelasting en successierecht?

Voor onroerende goederen wordt voorgeschreven waardeering tegen verkoopwaarde. Mag nu als volgt geredeneerd worden? De waarde van een in Duitschland gelegen onroerend goed bedraagt x RM. Bij verkoop van dit goed is echter 60 % geblokkeerde markenbelasting verschuldigd. De waarde van het goed bedraagt op 1 Mei verkoopwaarde minus geblokkeerde markenbelasting. Naar onze meening niet. T.a.v. de bepaling van de verkoopwaarde merkt *Adriani* op (Verm.bel. pag. 202):

„Onder verkoopwaarde wordt in den regel verstaan de som, welke een goed in openbare veiling onder normale omstandigheden zou opbrengen. Met deze omschrijving kan men m.i. voor onroerende goederen vrede hebben, mits men daarbij denkt aan een denkbeeldige veiling. De veiling wordt alleen ingeschakeld, om te doen uitkomen, dat alle factoren *welke voor het publiek* bij de prijsbepaling gelden in aanmerking moeten worden genomen. Niet algemeen geldende factoren moeten buiten beschouwing blijven”.

Op grond hiervan concludeeren wij, dat bij de waardeering van onroerende goederen geen rekening gehouden mag worden met de omstandigheid, dat de eigenaar bij vervreemding van het goed geblokkeerde markenbelasting moet voldoen.

Ten aanzien van vorderingen, gedekt door hypotheek, is deze vraag naar onze meening ook eenvoudig te beantwoorden, daar de wet V.B. dwingend voorschrijft waardeering op de nominale waarde, tenzij de voldoening van hoofdsom en renten niet voldoende is verzekerd. Eigenaren van hypotheeken op Duitse onroerende goederen die solide geacht mogen worden, dienen dus als waarde op te geven de nominale waarde evt. omgerekend tegen den officieelen koers.

Ten aanzien van effecten en andere vorderingen ligt het probleem eenigszins anders. Voorgeschreven is waardeering tegen geldswaarde. Zijn Duitse effecten genoteerd in de officieele prijscourant dan is deze waarde bindend. Het aantal op deze wijze genoteerde fondsen is echter gering. Voor de overige fondsen moet de waarde bepaald worden naar de laatste bekende gegevens. Deze geldswaarde moet bezien worden vanuit het standpunt van den eigenaar der fondsen. Mag deze nu voor deze fondsen de waarde bepalen, rekening houdende met de eventueel bij verkoop te betalen geblokkeerde markenbelasting? Naar onze meening niet. Het bezien vanuit dit standpunt van den eigenaar wil niet zeggen, dat men bepaalt wat op een bepaald oogenblik de opbrengst van bepaalde fondsen is bij verkoop. Waarde en belasting moeten volledig ge-

scheiden gehouden worden. Is de debiteur van een oblig. leening solide, zoodat de rente op tijd betaald wordt, en de terugbetaling van de hoofdsom bij het vervallen van de leening verwacht mag worden, dan is er geen reden een dergelijke obligatie laag te waardeeren, omdat de eigenaar, als hij tot verkoop binnen een bepaalden tijd mocht overgaan een hooge belasting moet betalen. Dit geldt op analoge wijze voor aandelen en andere beleggingen.

De verkoopwaarde is slechts één der factoren, die de geldswaarde bepaalt. Zooals hierboven reeds werd medegedeeld, is de handel in Duitse effecten op de Amsterdamsche beurs geheel tot stilstand gekomen. Hieruit kan afgeleid worden, dat de tegenwoordige eigenaren de waarde van de Duitse effecten hooger achten dan de opbrengst die bij verkoop te verkrijgen is, minus de belasting.

Ten slotte rijst nog de vraag of de geblokkeerde markenbelasting als schuld in mindering gebracht kan worden.

Zoolang de eigenaar van Duitse beleggingen niet tot vervreemding overgaat, ontstaat geen belastingschuld. Een verplichting is er niet.

Wel kan men spreken van een voorwaardelijke schuld. Eventueel zou naar onze meening hiervoor aftrek kunnen worden toegestaan. Rekening dient dan gehouden te worden met 1°. de kans dat de voorwaarde vervuld zal worden, 2°. het tijdstip waarop de voorwaarde vervuld zal worden. De aftrek zou men inachtneming van deze beide factoren vastgesteld moeten worden.

Naschrift

Door een Verordening van den Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandsche gebied is het geblokkeerde Markensbelastingbesluit 1941 met ingang van 1 September 1941 buiten werking getreden. Het besluit blijft echter van toepassing op handelingen, die aanleiding gaven tot het heffen van bedoelde belasting en welke vóór 1 September 1941 plaats vonden.

In de berekening van de verschuldigde belastingsom is tevens een verandering gebracht. Is de belastingplichtige, of zijn rechtsvoorganger onder algemeenen titel, ononderbroken eigenaar, bezitter of schuldeischer van een belegging of vordering geweest sinds 15 Juli 1931, dan bedraagt de belasting het verschil tusschen opbrengst en de kosten van verkrijging (voor zooverre deze bewezen kunnen worden).

Bij belastingplichtigen, die boek houden, en regelmatig jaarlijks een balans maken, voorzien van een inventarisatie, treedt voor de verkrijgingswaarde in de plaats de waarde volgens de laatste vóór 1 Mei 1940 opgemaakte balans. Voorheen was het mogelijk, dat de Secretaris-Generaal van het Departement van Financiën vermindering van belasting verleende, indien aannemelijk werd gemaakt, dat het verschil tusschen opbrengt minus belasting minder bedroeg dan de verkrijgingskosten.

Ook de aangifte-verplichting is gewijzigd. Deze moet nu voor de periode tot en met 31 Augustus 1941 uiterlijk op 30 November 1941 geschieden.

Een van de voornaamste gevolgen van de opheffing der geblokkeerde Markensbelasting is verder, dat de door deze belasting gestagneerde beurshandel in Duitse fondsen thans weer mogelijk is geworden. Sedert 1 September 1941 is deze handel voor de in Markens of Guldens luidende Duitse fondsen in volle vrijheid hersteld. Voor den handel in dié Duitse fondsen, welke in Dollars, Ponden of Francs luiden, is echter nog een vergunning van het Deviezeninstituut vereischt.